

152. löggjafarþing 2021 -2022

Tillaga til þingsályktunar um ráðstöfun útvarpsgjald.

Þingskjal 131 – 129. mál.

Umsögn Saganet - Útvarps Sögu ehf. -15. janúar 2022.

1. Hlutverk fjölmiðla er að standa vörð um lýðræðislega umfjöllun og tjáningarfrelsi í landinu. Grundvallaratriði er að allur fréttatengingur og umfjöllun um fréttatengt efni sé óháð fjárveitingavaldi Alþingis og einstaka ráðherra.

Mikilvægt er að blaða – og fréttamenn búi við þau starfsskilyrði sem vernda hlutleysisvilja stéttarinnar og komi í veg fyrir kælingaráhrif sem og ritskoðun.

2. Útvarp Saga, hefur allt frá árinu 2007, bent á það sjónarmið og lagt fram þá tillögu til menntamálanefndar Alþingis, að skattgreiðendur gætu sjálfir valið þann fjölmiðil sem uppfyllir þarfir hvers og eins til upplýsinga og afþreyingar með því að merkja við á skattframtali sínu hvert nefskatturinn skuli renna.

Útvarp Saga telur þessa tilhögun lýðræðislega, þar sem RUV hefur forréttindastöðu á markaði, bæði með lögbundnum nefskatti ásamt því að vera á auglýsingamarkaði. Þessi leið er hvetjandi fyrir alla fjölmiðla, að vanda efnistöð og framsetningu dagskrárefnis verulega og vernda íslenskt mál.

3. Það er sömuleiðis mikilvægt sjónarmið að ríkisvaldið eigi ekki að stýra því hvaða fjölmiðil landsmenn hlusti og horfi á eða lesi, með þvingandi skylduáskrift, sem nefskatturinn er í raun og veru. Núgildandi fyrirkomulag gengur gegn jafnræðisreglu stjórnarskrá lýðveldisins Íslands nr. 33/1944 að mismuna fyrirtækjum á markaði með því að tryggja að RUV skuli vera í einokunaraðstöðu.

4. Allir fjölmiðlar gegna mikilvægu hlutverki í almannþjónustu. Viðurkennt er að einkareknir fjölmiðlar fari með menningar-og öryggishlutverk í tæknivæddu nútímasamfélagi. Það er því löngu úrelt sjónarmið, að RUV eigi einn allra fjölmiðla að fara með öryggis-og upplýsingahlutverk og standa vörð um íslenska tungu og menningu.

5. Skattlagning á landsmenn með nefskatti, sem eingöngu rennur til RUV, er því brot á samkeppnisreglum og samkeppnisskilyrðum EES samningsins sem Ísland hefur skuldbundið sig til að hafa í forgangi í íslenskri lagaframkvæmd.

Eftirlitsstofnun EFTA, ESA hefur ítrekað þurft að gera athugasemdir við forréttindastöðu RUV og hefur ríkisendurskoðun þurft að grípa inni til þess að RUV fari eftir lögum. Hvergi er að finna rannsókn eða eftirlit með því hvort RUV uppfylli lagaskyldu sína að því er hlutleysi varðar, í efnistöfum, fréttum og við val á viðmælendum ásamt hagsmunaumfjöllun.

6. Það er skoðun Útvarps Sögu að frá því að RUV var gert að opinberu hlutafélagi árið 2008 hefur RUV ohf. breyst í einkonar einkarekinn fjölmiðil á markaði með lögbundnar tekjur frá skattgreiðendum. Þjóðkjörnir fulltrúar almennings á Alþingi hafa lítil sem engin áhrif á eftirlit og áform RUV og er því ekki lengur hægt að réttlæta að RUV fái allan þann nefskatt sem innheimtur er hjá skattgreiðendumí landinu.

7. Eins og staða mála er í dag er ekkert raunhæft aðhald með starfsemi og fréttuumfjöllun RUV. Eina raunhæfa leiðin til að veita RUV aðhald eru einkareknir fjölmiðlar sem starfa í samkeppni við RUV. Er því eðlilegt að einkareknir fjölmiðlar fái hluta útvarpsgjaldsins og réttur landsmanna verði virtur að velja þann fjölmiðil, sem fær framlag þeirra hverju sinni.

Reykjavík 15. janúar 2022

Saganet – Útvarp Saga ehf

Arnþrúður Karlsdóttir útvarpsstjóri.